

Integrovaný záchranný systém

- nástroj k řešení mimořádných událostí

JUDr. Jana Tkáčiková, PhD.

Základní pojmy

- **Běžný stav** - období, ve kterém nedochází k narušení života společnosti (fungování systému), nebo ve kterém přípustná míra narušení nevybočuje z rámce přijatých norem.
- **Mimořádná událost** - škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.
- **Mimořádná situace** - situace vzniklá v určitém prostředí v důsledku hrozby vzniku nebo důsledku působení mimořádné události, která je řešena obvyklým způsobem složkami integrovaného záchranného systému, bezpečnostního systému, systému ochrany ekonomiky, obrany apod. a příslušnými orgány za použití jejich běžných oprávnění, postupů a na úrovni běžné spolupráce bez vyhlášení krizových stavů.

Základní pojmy

- **Krizová situace** - mimořádná událost, v jejímž důsledku se vyhláší stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. Jsou při ní ohroženy důležité hodnoty, zájmy či statky státu a jeho občanů a hrozící nebezpečí nelze odvrátit a způsobené škody odstranit běžnou činností orgánů veřejné moci, ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních a jiných služeb a právnických a fyzických osob.
- **Krizový stav** – stav vyhlášený v případě hrozby nebo vzniku krizové situace a v přímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu.

Základní pojmy

- **Bezpečnostní politika státu** - společenská činnost, jejíž základ tvoří souhrn základních státních zájmů a cílů, jakož i hlavních nástrojů k jejich dosažení, směřující k zabezpečení státní svrchovanosti a územní celistvosti státu a jeho demokratických základů, činnosti demokratických institucí, ekonomického a sociálního rozvoje státu, ochrany zdraví a života občanů, majetku, kulturních statků, životního prostředí a plnění mezinárodních bezpečnostních závazků.
- **Bezpečnostní systém státu** - systém orgánů veřejné správy, ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů a služeb, havarijních a jiných služeb, právnických a fyzických osob, jejich vzájemných vazeb a činností, zabezpečujících koordinovaný postup při zajišťování bezpečnosti státu a jeho obyvatelstva. Odpovědnost vlády.

Mimořádné události

- Živelní pohromy
- Antropogenní havárie
- Epidemie a epizootie
- Společenská a sociální ohrožení

Prameny právní úpravy

- Zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení
+ z. č. 133/1985, 18/1997, ...

Integrovaný záchranný systém

- Koordinovaný postup složek IZS při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.
- Použije se při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami IZS.

Složky IZS

- Základní
 - Hasičský záchranný sbor ČR (238/2000)
 - Jednotky požární ochrany (vyhl. 247/2001)
 - Policie ČR (283/1991)
 - Zdravotnická záchranná služba (20/1966 a vyhl. 434/1992)
- Ostatní
 - vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (Armáda ČR)
 - ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (obecní policie)
 - ostatní záchranné sbory (např. vodní záchranná služba, Horská služba)
 - orgány ochrany veřejného zdraví
 - havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (např. báňská, komunální)
 - zařízení civilní ochrany
 - neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím (např. Červený kříž, Svaz dobrovolných hasičů)

Funkce složek IZS

- Základní složky - zajištění nepřetržité pohotovosti pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události
- Ostatní složky - poskytování pomoci při záchranných a likvidačních pracích plánovanou na vyžádání, a to podle povahy mimořádné události, na základě možnosti zasáhnout a pravomocí daných právními předpisy

Úrovně řízení IZS

- Taktická úroveň – činnost na místě zásahu pod řízením velitele zásahu (velitel jednotky požární ochrany) – každodenní uspořádání reakce na vzniklou událost
- Operační úroveň – činnost na úrovni operačních středisek (operační středisko hasičského záchranného sboru) – spojové místo mezi taktickou a strategickou úrovní
- Strategická úroveň - přímé zapojení starosty obecního úřadu s rozšířenou působností, hejtmana kraje nebo Ministerstva vnitra do koordinace nebo nejvyšší stupeň poplachu

Stupně poplachů

- Předurčuje potřebu sil a prostředků v závislosti na rozsahu a druhu mimořádné události
- Vyhlašuje velitel zásahu nebo operační a informační středisko
- První stupeň
- Druhý stupeň
- Třetí stupeň
- Zvláštní stupeň

Činnost IZS

- Preventivní práce – opatření materiálního, plánovacího, organizačního a vzdělávacího charakteru
- Záchranné práce – činnosti prováděné po zveřejnění varování do vzniku škodlivého působení a dopadů mimořádné události, záchrana životů a zdraví osob, činnosti k ochraně ŽP, majetku a zvířat
- Likvidační práce – činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí provedené v rámci zásahu
- Havárie – mimořádná událost vzniklá v souvislosti s provozem technických zařízení a budov, nakládáním s nebezpečnými chemickými látkami nebo nebezpečnými odpady, úkony ke stanovení příčin a míry odpovědnosti
- Asanační práce – činnosti spočívající v obnově životního prostředí, společenského života a materiálních hodnot; nemají charakter záchranných nebo likvidačních prací

Vyžadování a poskytování pomoci

- Pomoc - poskytnutí sil, věcných prostředků nebo činností složek IZS pro účely záchranných a likvidačních prací
- Oprávnění: Ministerstvo vnitra, hejtman kraje, starosta obec, velitel zásahu
- Plánovaná pomoc na vyžádání - předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci ostatními složkami integrovaného záchranného systému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, krajskému úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám IZS při provádění záchranných a likvidačních prací
- Ostatní pomoc na žádost hasičského záchranného sboru kraje, krajského úřadu nebo Ministerstva vnitra

Postavení právnických osob a fyzických osob podnikajících

- Cílová skupina, které je poskytována pomoc
- Zdroj osobní a věcné pomoci
- Původci mimořádných událostí

Postavení fyzických osob

- Pomoc v nouzi
- Právo na informace o opatřeních k zabezpečení ochrany obyvatelstva a na poskytnutí instruktáže a školení ke své činnosti při mimořádných událostech
- Povinnosti s výjimkou

Dokumentace IZS

- poplachové plány IZS,
- dohody o poskytnutí pomoci,
- havarijní plán kraje a vnější havarijní plány,
- dokumentace o společných záchranných a likvidačních pracích a statistické přehledy - zpráva o zásahu, statistika o mimořádných událostech
- typové činnosti složek IZS při společném zásahu – postup složek s ohledem na druh a charakter mimořádné události,
- dokumentace o společných školeních, instruktážích a cvičeních složek IZS.

Orgány státní správy

- Ministerstvo vnitra – ústřední orgán

Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru –
ústřední koordinace

- Ministerstvo zdravotnictví

- Ministerstvo dopravy

- Orgány kraje (hejtman a krajský úřad)

hasičský záchranný sbor kraje

- Orgány obce s rozšířenou působností (starosta a
obecní úřad)

hasičský záchranný sbor kraje

- Orgány obce (starosta a obecní úřad)

Civilní krizové stavy

- Stav ohrožení státu – Parlament, v případě ohrožení svrchovanosti, územní celistvosti, demokratických hodnot s tuzemskými příčinami,
- Nouzový stav – vláda, v případě živelní pohromy, ekologické a průmyslové havárie, nehody, značný rozsah ohrožení
- Stav nebezpečí – hejtman kraje, v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody, ohrožení nedosahující značného rozsahu, nemožnost odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek IZS